

FREDENSBORG
KOMMUNE

FREDENSBORG KOMMUNE

CENTER FOR SKOLE OG DAGTILBUD

FAGLIG DIALOGGUIDE VED TILSYNSBESØG

I DAGTILBUD 0-5 ÅR

Juni 2019

Observationsskema

Dagtilbud: Paddehatten

Dato og tidspunkt: Observationsbesøg den 26. september 2019, samt anmeldt tilsynssamtale den 2. oktober 2019.

Pædagogisk konsulent: Susanne Søholt

Hvilke lærings-situationer, aktiviteter og leg iagttager konsulent i institutionen under tilsynet?	Tilsynet starter kl. 8 På krage-stuen er der to voksne og otte børn. De to voksne er fordelt blandt børnene på stuen. Den ene voksen er i det lille rum med køkkenkrog, og den anden voksen er i det store rum. Børnene er i børneinitieret leg, hvor børnene går til og fra de forskellige rum. I det lille rum sætter den voksne sig i den lille sofa. Børnene kommer hurtigt til, og er tæt ved den voksne. Der opstår hurtigt samspil og dialog mellem børnene og den voksne. Den voksne er smilende, nærværende og omsorgsfuld i sin tilgang til børnegruppen. De taler om maden, dukken og er i samspil med mimik og kropssprog. To drenge kommer til og fra rummet, de henter madvarer fra kurven som de ligger ned i deres tasker. De siger: "Det skal vi have med hjem". Den voksne: "I er ude og handle!" Børnene: "Ja, vi er ude og handle". På ørne-stuen er der to voksne og syv børn. Børnene er i børneinitieret leg. To drenge leger med dyr – tigere – de brøler og løber omkring på stuen. En lille dreng kommer ind på stuen sammen med sin far. En voksne rejser sig fra gulvet, og kommer far og barnet i møde. Den voksne smiler og siger "Godmorgen, (barnets navn)". Drengen kommer hen til den voksne, siger farvel til far og synes veltilpas ved at være hos den voksne. Da den voksne har siddet lidt med barnet, kommer barnet ned på gulvet. Barnet får trukket sig frem og er vældig interesseret- og nysgerrig på at komme omkring. Et par børn mere møder ind. Den voksne siger, at det nu er tid til at rydde op. De rydder op på stuen, og enkelte børn hjælper til. Børnene kravler op på deres pladser. De sidder fordelt ved to borde, med en voksen ved hvert bord. Da alle har sat sig, sætter de to voksne sig lidt fra bordet, så alle børn kan se

dem. De fortæller historier med fagter og mimik, der bevirker at børnene er helt optaget af at høre de voksne fortælle.

Da de er færdige med historien, smører den voksne brød og skærer frugten og ligger på en tallerken, som den voksne sender rundt. Børnene tager hvert et stykke, og sender tallerkenen videre til den næste kammerat. Den voksne begynder at tale med børnene om en dag de var ude og lege i vandpytter. Den voksne finder sin telefon frem og finder billeder frem fra dagen. Den voksne viser billederne til børnene, og fortæller hvad de ser.

Børnene skal vaske hænder inden de sætter sig op til bordet. Børnene skal ligeledes tage af frugten med en tang eller gaffel jf. hygiejnevejledningen.

På svale-stuen er der tre voksne og ni børn. De er netop færdige med at spise formiddagsmad. Børnene tørrer deres hænder og mund, og ligger kluden i skraldespanden. En voksen er i færd med at tørre bordet af, en fejer og den sidste er på vej ud med rullebordet. Børnene leger på egen hånd på stuen.

Da de er færdige med de praktiske gøremål, spørger et af de voksne nogle børn, om de vil med ud og hente rasle æg. En gruppe følger med. De kommer begejstret ind på stuen. En af drengene siger: "Rasleæg!" Imens han klapper i hænderne og smiler begejstret. Den voksne sætter kassen på bordet, og siger: "Vi skal lige dele os". En voksen siger nogle navne og tager dem med. Drengen er en af dem og bliver ked af det, da han gerne ville lege med rasleæggene. Den øvrige voksne udpeger ligeledes en lille gruppe af børn, som hun tager med. Nu er den voksne som hentede rasleæggene tilbage med tre børn. Hun foreslår, at de sætter sig i "hyggeren" (en blød madras bagerst i rummet). Den voksne formår fint at rammesætte aktiviteten gennem sin mimik og legende tilgang, der bevirker, at børnene er optagede af aktiviteten og af at følge den voksne. Den voksne følger børnenes perspektiver.

Det anbefales, at det kun er en som forestår de praktiske gøremål imens de resterende voksne er sammen med børnene. Eller, at de ældste børn inddrages i aktiviteten omkring de praktiske gøremål. Det anbefales ligeledes, at de voksne opdeler børnene før de henter materialer, så det ikke skaber unødigt forvirring for børnene.

På ællinge-stuen er der tre voksne og 11 børn. Der er børneinitieret leg på stuen. To voksne sidder på gulvet blandt børnene. Der synes af mange børn på stuen, hvilket kan skyldes støjniveauet da nogle græder og andre er i konflikt.

Hvad er de pædagogiske overvejelser bag den børneinitierede leg? Og hvilke rolle har de forskellige voksne? Drøft gerne hvad det pædagogiske læringsmiljø skal tilbyde børnene i alle situationer i løbet af dagen, og hvilken rolle I hver især skal spille her.

En af de voksne åbner ud til fællesrummet, hvor der ligeledes er børn og en voksen fra svalestuen. Her er der ligeledes børneinitieret leg.

Hvilke tanker er der i forhold til læringsmiljøet her?

Jeg hører flere gange: "nej, du skal ikke skubbe", "Lad vær med det mv.

De voksnes skal være guidende og vejledende frem for irettesættende. Det anbefales, at det drøftes i personalegruppen, og at man ligeledes er opmærksom på at introducere nye voksne for hvad det vil sige at håndtere eksempelvis konflikter mellem børnene på en guidende og vejledende måde.

En voksen kommer ud i fællesrummet og henter et stativ med siddepuder, dette vækker begejstring hos flere af børnene som siger: "Synge!". Den voksne: "Ja, vi skal synge". Børnene går med den voksne ind på stuen. De får hver en pude at sidde på, og da de alle sammen sidder fordelt på gulvet, finder en af de voksne en kuffert og stiller i midten af samlingen. Efter tur får børnene lov til at vælge et konkret i kufferten, der symboliserer en sang som de synger. En pige vil flytte sin pude et stykke, men den voksne tager puden, lægger den tilbage og siger: "Du skal sidde her, det bestemmer jeg!".

Observationerne på ællingestuen illustrerer forskellige læringssituationer og læringsmiljøer. Det der er fælles for dem er, at der overvejende anvendes undervisningstone, frem for udvekslingstone. Det anbefales, at der arbejdes med inddragelse af børneperspektivet – Hvad er børnene optagede af? Hvordan kan I, i højere grad inddrage børnenes initiativer og perspektiver og på denne baggrund bidrage til nærværende samtale og samspil? Bevidsthed omkring egen gestikulation, mimik mv. som understøttelse for den verbale kommunikation.

På Krudtugle-stuen er der to voksne og otte børn.

Børnene er i børneinitieret leg. De to voksne er fordelt i henholdsvis fællesrum og på stuen.

Efter lidt tid, siger den voksne det er tid til frokost, så de skal komme ind og vaske hænder. Børnene kommer ind på badeværelset. Børnene skiftes til at komme til ved vasken, og vaske hænderne. Imens står den voksne op bag ved børnene og hjælper ved behov.

Da de kommer ind på stuen, sætter børnene sig op på deres pladser. Imens den anden voksen henter maden, synger den voksne med børnene. undervej i sangen inddrager den voksne børnene, deres perspektiver og ønsker. Den voksne kommer ind med maden. De to

	voksne fordeler de forskellige fade, så de hver har det de skal bruge ved det bord de sidder med en lille gruppe af børn. Der er ro på stuen, og dialog mellem børn og voksne. <i>Det anbefales, at det pædagogiske personale er bevidst om egen placering i aktiviteten omkring vask af hænder. Hvis den voksne sætter sig ned, vil den voksne være i øjenhøjde med børnene. Det ville give den voksne bedre muligheder for at etablerer nærværende samspil og samtale, idet man sikrer sig, at kunne aflæse og respondere på barnets mimik og kropssprog.</i>
Hvordan er det pædagogiske læringsmiljø tilrettelagt, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger? Samt, i forhold til det udvalgte fokusområde: Den nærværende samtale og relationskompetence.	De pædagogiske læringsmiljøer i Paddehatten er af forskellig karakter ved tilsynet, hvor nogle miljøer vurderes at være mere kvalificerede end andre. I eksemplet på krage-stuen er det pædagogiske læringsmiljø i den lille køkkenkrog tilrettelagt, så det inddrager hensynet til børnenes forskellige perspektiver og deltagelsesmuligheder. Den voksne formår at rammesætte det pædagogiske læringsmiljø, så aktiviteten favner hele børnefællesskabet på stuen. I eksemplet på ørne-stuen er det pædagogiske læringsmiljø tilrettelagt med rum for børnenes forskellige forudsætninger og perspektiver. Der er plads til 'vilde tigere' og det lille barn som kravler. En svær øvelse der lykkes, fordi de voksne er fordelt blandt børnene og hele tiden justerer sig i forhold til de behov som er i børnegruppen. Ved samlingen formår de voksne gennem legende tilgang, tydelig positionering, mimik og kropssprog at fortælle historier med fagter der inddrager børnenes deltagelsesmuligheder og perspektiver. I eksemplet med rasle-æg på svale-stuen er det pædagogiske læringsmiljø tilrettelagt med tydelig rammesætning af den voksne. Den voksne har en placering som gør, at børn og den voksne kan aflæse hinandens mimik og kropssprog. Hvilket bevirker, at den voksne fanger selv små signaler, hvorpå den voksne griber børnenes intentioner og perspektiver. Generel opsamling ift. nærværende samtale og relationskompetence Hvornår er der tale om samtale? Og hvornår er der tale om at man indgår i en nærværende samtale med et barn? Og et nærværende samspil?

	Det der er fælles for de eksempler som er beskrevet ovenfor, er, at der hvor den voksen viser omsorg gennem mimik, kropssprog og – eller berøring, er der nærværende samspil eller nærværende samtale. Det er for nogle voksne svært at finde sin rolle og position i børneinitieret leg. Det anbefales, at institutionen arbejder/lader sig inspirere af legemanuskripter. De kan hænges op ved de forskellige læringszoner, så de voksne kan lade sig inspirere af, hvordan de kan indgå i leg med børnene. Derudover anbefales det, at de voksne sammen drøfter overvejelser over mål og indhold (didaktik) for den børneinitierede leg.
Hvordan oplever konsulenten atmosfæren og stemningen i institutionen generelt? (Konkrete eksempler)	Der opleves at være en god stemning og rar atmosfæren i Paddehatten. Da observationen foretages fra morgenstunden, ankommer børn og forældre til institutionen, og her ses hvorledes de voksne siger godmorgen og byder velkommen til hvert enkelt barn og deres forældre.

Faglig dialogguide

1. Læreplanstema: Alsidig personlig udvikling

Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.

Den pædagogiske konsulent præsenterer sine observationer og på baggrund af disse har deltagerkredsen en faglig dialog om de to pædagogiske mål samt supplerende spørgsmål for læreplanstemaet *alsidig personlig udvikling*

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet ***Alsidig personlig udvikling*** skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to brede pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to brede pædagogiske mål er beskrevet nedenfor og suppleret med uddybende spørgsmål.

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.

- Hvordan understøtter det pædagogiske personale, at barnet får tillid til egne potentialer?
- Hvordan guider det pædagogiske personale barnet i at håndtere svære følelser?

2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

- Hvordan viser det pædagogiske personale interesse og omsorg for barnet?
- Hvordan understøtter det pædagogiske personale de børn der ikke er deltagende i fællesskabet?
- Hvordan kan man iagttage at der er balance mellem voksen- og børneinitierede aktiviteter?

Pointer fra den faglige dialog:

- De voksne fortæller, at de har fokus på at se det enkelte barn, lytte til barnet og inddrage barnets perspektiver i samtale og aktivitet. Aktiviteterne er ikke mere fastlåste, end at de kan justeres i forhold til det som børnene er optagede af
- Der er fokus på at skabe balance mellem voksen- og børneinitieret leg
- Der etableres små læringsmiljøer som kan understøtte at alle børn får succesoplevelser med at indgå i samspil og relation med børn og voksne
- De voksne fortæller, at de viser interesse og omsorg og er bevidste om betydningen af fysisk kontakt (kram, et hånd på ryggen mv).

Der tages udgangspunkt i ovenstående eksempler fra dialogen for at drøfte og vurdere institutionens praksis inden for læreplanstemaet. Der gives anbefalinger til det videre arbejde. Hvilken kategori institutionen placeres i, vurderes endeligt af konsulenten efter tilsynsbesøget.

Behov for ny/ændret praksis	
Tilpasning af praksis	I enkelte læringsmiljøer observeres at de voksne er irettesættende frem for guidende og vejledende. Det anbefales, at det drøftes i personalegruppen, og at man ligeledes er opmærksom på at introducere nye voksne for hvad det vil sige at håndtere eksempelvis konflikter mellem børnene på en guidende og vejledende måde.
Eksemplarisk praksis	Hovedsageligt vurderes det, at der er gjort en særlig indsats for at styrke arbejdet inden for <i>Alsidig personlig udvikling</i> . Praksis skal vedligeholdes, og der arbejdes videre i samme spor.

2. Læreplanstema: Social udvikling

Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.

Den pædagogiske konsulent præsenterer sine observationer og på baggrund af disse har deltagerkredsen en faglig dialog om de to pædagogiske mål samt supplerende spørgsmål for læreplanstemaet *Social udvikling*

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet **Social udvikling** skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to brede pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to brede pædagogiske mål er beskrevet nedenfor og suppleret med uddybende spørgsmål.

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.

- Hvordan er det pædagogiske læringsmiljø organiseret så det pædagogiske personale er i stand til at opfange og imødekomme alle børn, når de har brug

Pointer fra den faglige dialog:

- De voksne sammensætter børnene i mindre grupper i løbet af dagen. Grupperne sammensættes med øje for relationer og børnenes udviklingsmæssige formåen
- Børnene i Paddehatten vælger hvilke voksne de vil trøstes af, og hvem de vil sidde sammen med mv.
- Der er opmærksomhed på, at det ikke er barnet der er udsat, men at barnet er i en udsat position. Opgaven for de voksne er her, at være nysgerrige på hvordan læringsmiljøet kan justeres, så alle børn kan være en del af fællesskabet

Der tages udgangspunkt i ovenstående eksempler i dialogen for at drøfte og vurdere institutionens praksis inden for læreplanstemaet. Der gives anbefalinger til det videre arbejde. Hvilken kategori institutionen placeres i, vurderes endeligt af konsulenten efter tilsynsbesøget.

Behov for ny/ændret praksis	
Tilpasning af praksis	I enkelte læringsmiljøer observeres at de voksne er irettesættende frem for guidende og vejledende. Det anbefales, at det drøftes i personalegruppen, og at man ligeledes er opmærksom på at introducere nye voksne for hvad det vil sige at håndtere eksempelvis konflikter mellem børnene på en guidende og vejledende måde.
eksemplarisk praksis	Hovedsageligt vurderes det, at der er gjort en særlig indsats for at styrke arbejdet inden for <i>Social udvikling</i> . Praksis skal vedligeholdes, og der arbejdes videre i samme spor.

3. Læreplanstema: Kommunikation og sprog

Børns *kommunikation og sprog* tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale. Det centrale for børns sprogtilegnelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.

Den pædagogiske konsulent præsenterer sine observationer og deltagerkredsen har en faglig dialog om de pædagogiske mål for læreplanstemaet *kommunikation og sprog*

Pædagogiske mål for læreplanstemaet ***Kommunikation og sprog*** skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to brede pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to brede pædagogiske mål er beskrevet nedenfor og suppleret med uddybende spørgsmål:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.

- Hvordan sætter det pædagogiske personale ord på egne handlinger og intentioner?
- På hvilken måde sætter det pædagogiske personale ord på barnets intentioner, følelser og handlinger?
- Hvordan understøtter det pædagogiske personale børnenes sproglige udvikling i hverdagens rutiner?

2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

- Hvordan giver det pædagogiske læringsmiljø alle børn, herunder også børn i udsatte positioner, erfaringer med at kommunikere med de voksne og børnene i gruppen?
- Hvilke pædagogiske overvejelser er der i forbindelse med arbejdet med sproggaven, og hvad er næste skridt?

Pointer fra den faglige dialog:

- De voksne fortæller at sprog og kommunikation er i spil over hele dagen. De voksne sætter ord på det de gør, det børnene gør, ligesom de anvender babytegn til at understøtte det verbale sprog
- De voksne er optagede af at være tæt på børnenes lege og aktiviteter, så de kan understøtte kommunikation og sprog
- Ved spisesituationer placerer de voksne sig med fronten mod børnene, så de kan se og aflæse børnene
- Der arbejdes fortsat systematisk med sproggaven og inddragelse af ord og bogstaver (literacy)
- Der udarbejdes ordkasser med fokus på sanserne. Her introduceres børnene for det sure og søde, det hårde og bløde, kropsdele, årstider mv.
- Der arbejdes med dagens fokusord som formidles til forældre via famly

Der tages udgangspunkt i ovenstående eksempler i dialogen for at drøfte og vurdere institutionens praksis inden for læreplanstemaet. Der gives anbefalinger til det videre arbejde. Hvilken kategori institutionen placeres i, vurderes endeligt af konsulenten efter tilsynsbesøget.

Behov for ny/ændret praksis	
Tilpasning af praksis	

Eksemplarisk praksis	Det vurderes at der er gjort en særlig indsats for at styrke arbejdet inden for <i>Kommunikation og sprog</i> . Praksis skal vedligeholdes, og der arbejdes videre i samme spor.

4. Læreplanstema: Krop, sanser og bevægelse

Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel. Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden samt følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen.

Læringsmiljøet i dagtilbuddet skal give alle børn, herunder de børn, som har begrænsede erfaringer med krop, sanser og bevægelse, mulighed for at deltage i fællesskaber, aktiviteter og leg, og det pædagogiske personale skal motivere børn til at bevæge sig ved at vise glæde ved bevægelse og kropslig udfoldelse.

Den pædagogiske konsulent præsenterer sine observationer og på baggrund af disse har deltagerkredsen en faglig dialog om de pædagogiske mål for læreplanstemaet *krop, sanser og bevægelse*.

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet ***Krop, sanser og bevægelse*** skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og de to brede pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to brede pædagogiske mål er beskrevet nedenfor og suppleret med uddybende spørgsmål:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.

- I hvilken grad inviterer det pædagogiske læringsmiljø til forskellige udfoldelsesmuligheder?
- Hvordan understøtter det pædagogiske personale at barnet erfarer glæde ved bevægelse, kreativitet og leg, herunder også børn i udsatte positioner?

2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver

Krop, sanser og bevægelse, fortsat

Pointer fra den faglige dialog:

- De fysiske læringszoner justeres løbende så de understøtter den aktuelle børnegruppens interesser og behov. Alle stuer har en madras som skaber rum for børnenes egen initiativer til at udfordre og udforske egen kropslighed
- De voksne understøtter børnenes glæde ved bevægelse ved selv at være aktivt deltagende. Fx hopper de i vandpytter sammen med børnene.
- Foruden børneinitierede aktiviteter, igangsætter de voksne aktiviteter med både lavt og højt aktivitetsniveau. Det kan fx være sanglege, motorikbane, `pizzaleg` (hvor børnene laver en "pizza" på hinandens ryg), det kan være aktiviteter med fjer, hvor man kilder kammeraten ved siden af mv.

Der tages udgangspunkt i ovenstående eksempler i dialogen for at drøfte og vurdere institutionens praksis inden for læreplanstemaet. Der gives anbefalinger til det videre arbejde. Hvilken kategori institutionen placeres i, vurderes endeligt af konsulenten efter tilsynsbesøget.

Behov for ny/ændret praksis	
Tilpasning af praksis	
Eksemplarisk praksis	Det vurderes at der er gjort en særlig indsats for at styrke arbejdet inden for <i>Krop, sanser og bevægelse</i> Praksis skal vedligeholdes, og der arbejdes videre i samme spor.

5. Læreplanstema: Natur, udeliv og science

Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension. Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også et grundlag for at arbejde med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.

Det pædagogiske personale skal via en legende tilgang introducere børn for natur, udeliv og science.

Læringsmiljøet skal tage afsæt i mulig læring og inddrage børnene som aktive medskabere af egen læring ved at stille åbne, nysgerrige spørgsmål til børnenes forståelse af sammenhænge i naturen og deres omverden.

Den pædagogiske konsulent præsenterer sine observationer og på baggrund af disse har deltagerkredsen en faglig dialog om de pædagogiske mål for læreplanstemaet *natur, udeliv og science*.

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet ***Natur, udeliv og science*** skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to brede pædagogiske mål er beskrevet nedenfor og suppleret med uddybende spørgsmål:

- 1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.**
 - Hvordan understøtter det pædagogiske personale barnets kendskab og interesse for naturen?
- 2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.**
 - Hvordan anvender det pædagogiske personale natur-materialer fra legepladsen og udflugter til at foretage egne undersøgelser?

Pointer fra den faglige dialog:

- De voksne fortæller at de ofte har aktivitet i naturen med børnene. Her tager børn og voksne materialer med hjem, som de sammen undersøger og laver aktiviteter med
- De voksne arbejder med at tage udematerialer med ind ligesom materialer indenfor tages med ud. Der ønskes at skabe bevidsthed om at de fleste aktiviteter kan udføres i begge rum. Fx er der sang og bevægelsesaktiviteter i uderummet
- Matematisk opmærksomhed kommer i spil, når legetøjet sættes på plads og når der dækkes bord og kopperne skal tælles mv.
- De voksne ønsker at blive mere opmærksomme på - og i højere grad formidle arbejdet omkring science

Der tages udgangspunkt i ovenstående eksempler i dialogen for at drøfte og vurdere institutionens praksis inden for læreplanstemaet. Der gives anbefalinger til det videre arbejde. Hvilken kategori institutionen placeres i, vurderes endeligt af konsulenten efter tilsynsbesøget.

Behov for ny/ændret praksis	
Tilpasning af praksis	
Eksemplarisk praksis	Det vurderes at der er gjort en særlig indsats for at styrke arbejdet inden for <i>Natur, udeliv og science</i> . Praksis skal vedligeholdes, og der arbejdes videre i samme spor.

6. Læreplanstema: Kultur, æstetik og fællesskab

Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.

Den pædagogiske konsulent præsenterer sine observationer og på baggrund af disse har deltagerkredsen en faglig dialog om de pædagogiske mål for læreplanstemaet *kultur, æstetik og fællesskab*

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet ***Kultur, æstetik og fællesskab*** skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to brede pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to brede pædagogiske mål er beskrevet nedenfor og suppleret med uddybende spørgsmål:

- 1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.**
 - Hvordan præsenterer det pædagogiske personale barnet for forskellige kulturer i relation til lokalsamfundet?
- 2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.**
 - Hvordan introducerer det pædagogiske personale børnene, herunder også børn i udsatte positioner for en bred vifte af kunstarter og udtryksformer?

Pointer fra den faglige dialog:

- I Paddehatten er der forskellige kulturelle baggrunde og forudsætninger i børnegruppen. De voksne tager afsæt i det enkelte barns behov for at sikre, at alle børn oplever at indgå i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber
- De voksne cykler med børnene til biblioteket, slottet, brugsen mv. hvor børnene introduceres for forskellige former for kulturelle rum i lokalmiljøet
- Børnene deltager i skraldeprojekt med de resterende børnehuse i området, da ønsket er, at børnene tidligt introduceres for betydningen af et sundt miljø og et stærkt sammenhold omkring dette
- Der afholdes løbende værksstedsdage i Paddehatten, hvor børnene bliver introduceret for forskellige materialer og udtryksformer

Der tages udgangspunkt i ovenstående eksempler i dialogen for at drøfte og vurdere institutionens praksis inden for læreplanstemaet. Der gives anbefalinger til det videre arbejde. Hvilken kategori institutionen placeres i, vurderes endeligt af konsulenten efter tilsynsbesøget.

Behov for ny/ændret praksis	
Tilpasning af praksis	
Eksemplarisk praksis	Det vurderes at der er gjort en særlig indsats for at styrke arbejdet inden for <i>Kultur, æstetik og fællesskab</i> . Praksis skal vedligeholdes, og der arbejdes videre i samme spor.

7. Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

- Hvordan er der arbejdet med børnemiljøet i et børneperspektiv, og med børns oplevelser af børnemiljøet? (Kom med centrale og konkrete eksempler)

Pointer fra den faglige dialog:

- De voksne aflæser børnenes færden og brug af materialer/rum, for at vurdere om læringszonerne er indrettet på en måde der imødekommer børnenes ønsker og behov. Læringsmiljøerne justeres løbende med afsæt heri
- Børnegruppens børnemiljø drøftes løbende på stue - og ved personalemøder, hvor der reflekteres over hvordan det løbende kan kvalificeres
- De voksne har et fælles ansvar i fællesrummet i forhold til at understøtte et godt læringsmiljø for børnene.
- Aktuelt har der være oprydning i forbindelse med en klima- og miljøundersøgelse, hvor de voksne drøftede spørgsmål som: Hvilke materialer skal være i de forskellige rum? Hvad ønsker vi at de forskellige læringszoner skal tilbyde børnene?

8. Samarbejde med forældre om børns læring

Dagtilbuddet skal have fokus på hvordan dagtilbud og forældre kan samarbejde om barnets og børnegruppens trivsel og læring på tværs af dagtilbud og hjem.

- Hvordan bidrager I til et samarbejde med forældrene som understøtter barnets trivsel og udvikling? (Kom med konkrete eksempler)

Pointer fra den faglige dialog:

- Der tilbydes hjemmebesøg til alle børn og familier inden opstart, hvor den ansvarlige pædagog på stuen kommer hjem til familien. Dette er med til at sikre tryghed og kendskab mellem hjem og institution
- Der er fokus på at sikre et godt forældresamarbejde gennem daglig dialog og formidling af informationer og det pædagogiske arbejde via famly
- Der er guidning og sparring fra de voksne til forældrene ved behov, i forhold til hvordan barnets trivsel, læring og udvikling kan understøttes på bedste vis på tværs af hjem og dagtilbud
- Sundhedsplejen deltager ved samtaler efter behov

9. Pædagogisk læringsmiljø med sammenhæng til børnehaveklassen

Dagtilbuddet skal tilrettelægge et pædagogisk læringsmiljø for de ældste børn i børnehaven, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen, og som dermed understøtter, at de kommende skolebørn er bedst muligt forberedt på at begynde i skole.

- Hvordan tilrettelægger I et pædagogisk læringsmiljø der skaber sammenhæng til børnehaveklassen?
- Hvordan inddrager og samarbejder I med forældre og skole/SFO om dette?

Pointer fra den faglige dialog:

- Da Paddehatten er en vuggestue, er sammenhænge og overgange aktuelle i forhold til børnehaven. Paddehatten har et tæt samarbejde med Troldehøj, hvor de kommende børnehavebørn er på besøg en række gange inden opstart. På denne måde sikres barnet en god og tryk opstart i børnehaven
- Hvis barnet skal starte i børnehaven i en anden institution end Troldehøj, vil de voksne ligeledes sørge for, at barnet kommer på besøg inden opstart

10. Etablering af en evalueringskultur i dagtilbuddet

Det pædagogiske personale og ledelsen skal løbende forholde sig reflektivt til hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børnegruppens trivsel, læring, udvikling og dannelse.

- Hvad gør I for at sikre en systematisk og løbende evaluering der bidrager til udviklende feedback?
- Hvordan sikrer I, at viden fra evalueringen anvendes til at justere det pædagogiske læringsmiljø?

Pointer fra den faglige dialog:

- Der arbejdes systematisk med PLF grupper i Paddehatten. Her veksles mellem at arbejde i større- og mindre grupper. Ledelsen oplever god tilbagemelding i forhold til refleksion på tværs af stuer og rød tråd i huset
- Der arbejdes med praksisfortællinger som sikrer refleksion over egen rolle i forhold til læringsmiljøet
- De voksne glæder sig til der kommer en skabelon til læreplanen hvor refleksionerne kan nedfældes

11. Opsamling, samlet vurdering og fremadrettet fokus

Opfølgning fra sidste tilsyn. Eksempler på hvordan der er arbejdet med det.

Tilsynet 2018:

Det anbefales, at de voksne fordeler aktiviteterne/børn og voksne i de fysiske rammer, så det giver rum for små læringsmiljøer med plads til fordybelse og interaktion mellem børn og voksne.

Siden forrige tilsyn er der arbejdet med at skabe bevidsthed om at fordele børn og voksne i mindre grupper.

Daglig leders fremadrettede fokus og tiltag ift. pædagogisk praksis.

- Det fremadrettede fokus i Paddehatten bliver på den børneinitierede leg, hvor vi i PLF-grupper vil reflektere over mål og indhold, og den voksnes rolle i den børneinitierede leg
- Derudover er der stort fokus på den nærværende samtale og det nærværende samspil, og hvordan vi undgår unødvendige afbrydelser

Konsulentens samlede vurdering:

Samlet set vurderes Paddehatten at kategorisere sig under kategorien **‘Eksemplarisk praksis’**. Anbefalinger til hvordan institutionen kan kvalificere det pædagogiske arbejde, er indskrevet i observationen.

Eksemplarisk praksis

Det vurderes, at institutionen har gjort en særlig indsats for at styrke arbejdet inden for dette pejlemærke. Institutionen har arbejdet strategisk med pejlemærket. Institutionen har arbejdet med en eller flere evalueringer af institutionens arbejde inden for pejlemærket og sat konkrete mål for det videre arbejde. Indsatsen har sat tydelige spor i praksis, som lederen og medarbejderen kan redegøre for. Det kan sandsynliggøres, hvilken forskel indsatserne og praksis har gjort for børnene. Derfor skal praksis vedligeholdes, og der arbejdes videre i samme spor. Den pædagogiske konsulent *kan* vælge at komme med en anbefaling, hvis det skønnes relevant.

Tilpasning af praksis

Det vurderes, at institutionen har gjort en særlig indsats som en del af det daglige pædagogiske arbejde, men det har endnu ikke sat tilstrækkelige og tydelige spor i praksis – det kan ikke sandsynliggøres, hvilken forskel indsatsen gør for børnene. Derfor er der behov for en tilpasning af praksis. Den pædagogiske konsulent *skal* komme med en anbefaling til, hvordan institutionen kan tilpasse praksis.

Behov for ny/ændret praksis

Det vurderes, at institutionen ikke har gjort nogen særlig indsats, eller konsulenten har observeret en uforsvarlig /uhensigtsmæssig pædagogisk praksis og er bekymret for børnenes trivsel i institutionen på baggrund heraf. Der er behov for at igangsætte en indsats til ændring af praksis. Vælges denne kategori, *skal* den pædagogiske konsulent give en anbefaling i forhold til ændret praksis inden for pejlemærket i det kommende år. Der skal særligt fokus på, at institutionen følger den anbefaling, der er givet af den pædagogiske konsulent, og der skal aftales en opfølgning.

10. oktober 2019

Dato og underskrift, daglig leder

Dato og underskrift, pæd. konsulent